

LEGENDE STRĂMOSEȘTI

51
SILVIUS
LIBRIS

CUPRINS

CAP. 1. LEGENDE DESPRE FACEREA LUMII, FENOMENE ALE NATURII, AȘTRII CEREȘTI ȘI DESPRE OM.....	3
LEGENDA PĂMÂNTULUI ȘI A MUNCII	4
LEGENDA VÂNTULUI.....	5
CIOBANUL DIN LUNĂ.....	6
CELE NOUĂ BABE CU NOUĂ COJOACE.....	9
PEȘTII PĂMÂNTULUI	10
CUM A FOST CREATĂ LUMEA.....	12
IZGONIREA DIAVOLULUI DIN CER.....	13
POVESTEA DESPRE ILIE PĂLIE.....	15
LEGENDA SOARELUI.....	15
POVESTEA LUNII.....	16
LEGENDA DESPRE APA SÂMBETEI.....	17
BLAJINII ȘI POSTUL.....	17
CUM A FOST FERECAT SATANA.....	18
SOARELE ȘI LUNA.....	18
CUM A FOST DEPĂRTAT CERUL DE PĂMÂNT.....	21
CUM AU APĂRUT STELELE.....	21
POVESTEA LUCEFERILOR.....	23
CARUL MARE.....	25
CINE ESTE ȘTIMA APELOR.....	25
DUMNEZEU ȘI PLUGUL.....	26
PORUNCA DOMNULUI.....	26
CUM S-A FĂCUT CALEA ROBILOR.....	27
ZĂPADA, NOURII ȘI FULGERELE.....	27
CURCUBEUL.....	28
LEGENDA MĂRȚIȘORULUI.....	29
DE CE FEBRUARIE ARE 29 DE ZILE.....	29
ZILELE BABEI DOCHIA.....	30
CUM SE VA SFÂRȘI VIAȚA PE PĂMÂNT.....	30
FOCUL.....	31

CÂT VA TRĂI LUMEA PE PĂMÂNT.....	32
VENIREA ANTIHRISTULUI.....	32
MOȘ ADAM VĂ TRÂMBIȚA.....	33
LUPTA CEA DE PE URMĂ.....	34

CAP. 2. LEGENDE DESPRE ANIMALE.....	35
CUM A FĂCUT DUMNEZEU DOBITOACELE.....	36
LEGENDA LUPULUI	36
LEGENDA VULPII	37
LEGENDA CERBULUI.....	37
LEGENDA ARICIULUI.....	39
LEGENDA LILIACULUI	40
CUM S-A FĂCUT PISICA.....	41
CUM S-A FĂCUT CÂINELE.....	42
MĂGARUL, VULPEA ȘI URSUL	43
CUM A FĂCUT DUMNEZEU OAIA?.....	44
LEGENDA IEPURELUI.....	45
ȘOARECELE ȘI OMUL	46
LEGENDA NEVĂSTUICII.....	46
CÂINELE ȘI MĂȚA.....	48
POVESTEA PORCULUI	49
POVESTEA BIVOLIȚEI	49
DE CÂND ARE BOUL COARNE.....	51
POVESTEA CALULUI.....	51
CUM ZBIARĂ MĂGARUL.....	52
POVESTEA CĂMILEI	53
CAPRA E OAIA DRACULUI	53
LEGENDA CÂRTIȚEI	55
BROASCA ȚESTOASĂ.....	56
BROASCA VESTEȘTE NAȘTEREA LUI IISUS	56
CUM AU APĂRUT ȘERPII	57
DE CE N-ARE PEȘTELE PICIOARE.....	59
CREAREA INSECTELOR	59
LEGENDA BUBURUZEI.....	60
DE CE ALBINA NU MAI ESTE ALBĂ	62
LEGENDA RĂDAȘTEI.....	63
LEGENDA CĂLUGĂRIȚEI.....	63
LEGENDA FURNICII.....	64
POVESTEA COSAȘULUI	66
LEGENDA GREIERULUI	67

LEGENDA LĂCUSTEI	67
LEGENDA LICURICIULUI	68
LEGENDA MUȘTEI.....	70
LEGENDA VIESPII.....	70
LEGENDA PURICILOR.....	71
LEGENDA ȚÂNȚARULUI.....	71
POVESTEA PĂIANJENULUI.....	72
POVESTEA SCOICILOR	73
VIERMELE DE MERE.....	75
LEGENDA RACULUI.....	76
CAP. 3. LEGENDE DESPRE PĂSĂRI.....	77
LEGENDA LEBEDEI	78
POVESTEA PĂUNULUI	80
LEGENDA CIOCĂNITORII	81
LEGENDA CIOCÂRLANULUI	81
LEGENDA BÂTLANULUI.....	83
LEGENDA CUCULUI	84
CUM S-A FĂCUT PUPĂZA	84
LEGENDA PRIVIGHETORII.....	87
DE CE N-ARE BARZA LIMBĂ.....	89
LEGENDA CIOCÂRLIEI	90
POVESTEA COCOSTÂRCULUI	91
CUM S-A FĂCUT MIERLA.....	92
LEGENDA RÂNDUNICII	93
POVESTEA CIORII.....	94
DE CE VRĂBIILE TRĂIESC MULT.....	94
POVESTEA CORBULUI	95
POVESTEA GAIEI	96
CUM A APĂRUT HUHUREZUL	97
CUM S-A FĂCUT HULTANUL	97
LEGENDA GĂINUȘEI	97
LEGENDA GANGURULUI.....	99
POVESTEA POTÂRNICII	100
DE CE PIȚIGOIUL ESTE UȘOR DE PRINS	100
LEGENDA RAȚEI	101
LEGENDA ȚÂRCII	105
DE CE N-ARE PREELIȚA COADĂ.....	105
LEGENDA TURTURELEI	106
LEGENDA VULTURULUI	107

PAPUCII GÂNSACULUI.....	107
LEGENDA COCOȘILOR.....	108
CAP. 4. LEGENDE DESPRE PLANTE.....	109
LEGENDA CRINULUI.....	110
POVESTEA BUJORULUI.....	111
LEGENDA TRANDAFIRULUI ȘI A SCAIULUI.....	112
LEGENDA LĂCRĂMIOARELOR.....	113
POVESTEA BĂRBĂNOCULUI.....	114
BREBENELUL.....	119
LEGENDA BUSUIOCULUI.....	120
FLOAREA-DOMNIȚEI.....	120
LEGENDA FLORII-SOARELUI.....	122
LEGENDA GHIOCEILOR.....	123
LEGENDA MACILOR.....	126
NĂVALNICUL.....	127
LEGENDA FLORII „NU-MĂ-UITA”.....	128
POVESEA NALBEI.....	128
LEGENDA FLORII-PAȘTILOR.....	132
CUM S-A FĂCUT VIORICA.....	133
LEGENDA ZORELELOR.....	135
CUM A APĂRUT PĂPĂDIA PE LUME.....	138
LEGENDA TUTUNULUI.....	139
LEGENDA URZICII.....	140
LEGENDA ROMANIȚEI.....	141
LEGENDA PĂLĂMIDEI.....	142
LEGENDA INULUI.....	144
ARDEIUL.....	145
CUM A APĂRUT FLOAREA PATIMILOR.....	147
SOCUL, FECIORUL PĂMÂNTULUI.....	148
LEGENDA FRAGILOR.....	151
LEGENDA BRADULUI.....	153
LEGENDA MESTEACĂNULUI.....	153
LEGENDA PLOPULUI TREMURĂTOR.....	154
DE CE SALCIA ÎN LOC DE FLORI ARE MÂȚIȘORI.....	155

LEGENDE DESPRE FACEREA LUMII

LEGENDA PĂMÂNTULUI ȘI A MUNCII

Atotputernicul Dumnezeu, după ce a făcut cerul cel fără de margini și pământul cel înconjurat de ape, l-a făcut, în cele din urmă, și pe om și a hotărât ca el să stăpânească toate făpturile și vietățile pământului, ale apelor și ale văzduhului.

Dumnezeu a chemat toate făpturile înaintea Sa și le-a spus că cerul este menit pentru aer și nori, unde pot petrece zburătoarele, și ca plantele să tragă din el, prin frunze, hrana trebuincioasă.

Soarelui i-a dat Dumnezeu poruncă, prin razele sale de foc, să încălzească aerul, pământul, apele și să-și reverse lumina sa asupra tuturor făpturilor dumnezeiești de sub bolta cerului.

Pe luna cea schimbătoare și pe stelele cele fără de număr le-a însărcinat Dumnezeu să fie făcliile nopților, pentru ca animalele cele sălbatice și fricoase, ieșind din ascunsele lor vizuini, să-și poată afla hrana în vremea de noapte.

Mărilor celor fără de fund și lin stătătoare și apelor celor curgătoare le-a zis Dumnezeu ca în ele să se adăpostească fel și fel de pești și vietăți, ca ele să stingă setea oamenilor și a vietăților și pe urmă, ca apele lor să se ridice în formă de abur în aer și apoi, la vreme de trebuință, să cadă pe pământ sub formă de ploaie și zăpadă.

În cele din urmă, veni și pământul la rând, ca să ia și el spre știință îndatorirea lui, și Dumnezeu i-a zis:

– Tu, negrule pământ, să hrănești cu ierburile mirositoare și cu pomii cei roditori ce vor răsări din tine și se vor hrăni din glia ta pe toate vietățile, dobitoacele și pe toți oamenii lumii!

Auzind pământul această poruncă dumnezeiască, a înmărmurit de frică, după care a urmat un cutremur ce-a schimbat neteda-i față în munți și văi. Pământul a zis:

– Doamne, mă prind să hrănesc, să cresc și să adăpostesc toate ierburile, pomii, vietățile și dobitoacele lumii, dar nu mă prind să hrănesc o sumedenie de oameni care vor trăi pe pământ. Nu mă prind să-l hrănesc pe om, fiindcă el, rânduit de tine stăpân peste toate de pe pământ, nu va voi să mă lucreze și să mă grijească și să-și agonisească cele de trebuință mâinii și pântecului, ci va aștepta ca toate să i le dau de-a gata, mură-n gură. De aceea, Atotputernice Doamne, nu mă prind să-l hrănesc pe om; fă bine să îndatorezi cu aceasta pe luminosul soare, pe blânda lună, pe strălucitoarele stele sau pe întinsele și nemărginitele mări.

Auzind Dumnezeu aceste cuvinte pline de grijă rostite de înspăimântatul pământ, a recunoscut că pământul vorbește bine, de aceea a zis către dânsul:

– Nu te teme; cu toate că l-am pus pe om domn peste toată lumea, el totuși va fi dator să te lucreze. Și numai dacă te va lucra, vei fi dator să-l hrănești. Dacă te-ai prins să hrănești și să crești toate făpturile lumii, apoi să știi că am hotărât ca omul să-și tragă hrana sa cea de căpetenie din acele făpturi, iar ce-i va lipsi, să-i dai tu!

Auzind pământul această orânduire preaînțeleaptă, se liniști. Și, chemând Dumnezeu pe om înaintea feței sale, i-a zis:

– Iată, te-am făcut domn peste toate făpturile lumii și de aceea ți-am dat minte plină de înțelepciune; toate aceste făpturi vor fi supuse ție și îți vor sluji ca să-ți faci hrană și îmbrăcăminte. Tot așa îți supun ție și întinsul pământ; dintr-însul îți vei scoate hrana ta, însă numai în sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea!

– Cum va fi aceasta, întrebă omul nedumerit, ce înseamnă: „În sudoarea feței tale îți vei mânca pâinea”?

– Înseamnă că dacă vei munci, vei mânca; dacă nu vei lucra, vei răbda foame!

Și de atunci se zice că munca s-a înfrățit cu pământul și umblă zi și noapte și cutreieră fără odihnă văi, șesuri, dealuri, păduri și câmpii, ca să îmbie pe fiecare om ce îl întâlnește în calea-i nesfârșită, ca să-i fie prietenă bună, făgăduindu-i că ea îl va face avut și stimat de semenii săi, ba chiar pomenit de cei viitori și bine văzut la Dumnezeu. Însă veșnic pribeaga muncă mereu se vaietă și amar plânge, pentru că puțini, foarte puțini oameni caută și primesc prietenia ei, iar cei mai mulți se înfrățesc pe viață cu neprietenă ei de moarte, adică cu lenea.

LEGENDA VÂNTULUI

După ce Dumnezeu făcu pământul și-l împodobi cu ape, munți, păduri și șesuri, făcu animalele, apoi creă pe om și se gândea ce mai are de făcut ca opera lui să fie desăvârșită. Se coborî într-o zi pe pământ cu Sfântul Petru și începu să-l cutreiere în lung și-n lat. Toate erau frumoase, toate erau mărețe, dar atât Dumnezeu, cât și Sfântul Petru, băgară de seamă că le lipsește ceva. Apele sedeau încremenite, oglinda lor era netedă, parcă ar fi fost de marmură; copacii din pădurile cele neumblate stăteau cu frunzele împietrite, ca cioplite din piatră; florile cele minunate erau nemișcate, cu tulpinile drepte, privind parcă spre cer. Și în toată natura era ceva mort, care puse pe Sfinți pe gânduri: oare ce să facă ca să învie lumea din jur?

Atunci Dumnezeu creă vântul! Și cum era primăvară, ceva lin și mângâios se porni, mișcând florile în stânga și în dreapta. Ele, vrăjite, se aplecau gingaș unele spre altele; suprafața apelor se încreți ușor în mii de valuri mărunte, care, lovindu-se de mal, scoteau acel murmur, acel plescăit ușor și plăcut; tot vântul, strecurându-se printre frunzele nemișcate ale copacilor măreți, născu acel freamăt, acel susur tainic, care-ți face impresia că cineva doinește; aduse de departe pe aripile lui ecoul trilurilor de păsărele minunate, frânturi de cântece săltărețe sau din cele de dor.

Și așa trecu primăvara. Și vântul, fiind un copilaș cuminte și duios, adia ușor peste întreg pământul, jucându-se parcă cu vietățile lui. Apoi veni vara. Vântul mai crescuse. Acum îi plăcea să se ia la întrecere cu razele fierbinți de soare. Când soarele dogorea prea tare, vântul pornea răcoros și, la adierea lui, totul parcă prindea viață!

Dar și vara trecu. Și o dată cu ea trecură și anii copilăriei vântului. Acum el se simțea mai puternic, mai mare. Văzu toamna, care alerga prin câmpii și păduri cu mâna-i nimicitoare, care, unde se întindea, usca și scutura. Vântul se mânie tare și începu să sufle mai cu putere. Nu putea suferi frunzele galbene, florile ofilite, lacurile care, din cauza lipsei de soare, nu mai aveau acea lucire argintie, ci erau cenușii-verzui. Când văzu ploile căzând necurmat, nimicind ultimele podoabe ale verii, vântul începu a șuiera supărat.

Se strecura trist printre copacii desfrunziți, pe suprafața apelor, ridicându-le în valuri mari și repezi. Împrăștiat pretutindeni frunzele și florile veștezite. Se purta ca un copil, pe care prima durere îl face să-și piardă mințile. Dar trecu și toamna, iar după toamnă veni iarna. O! Iarna-l îngrozi pe vânt! El, care de mic fusese un copil atât de blând, acum, în al patrulea anotimp al anului, deveni de nerecunoscut.

Într-o dimineață, sculându-se, văzu totul acoperit de o plapumă albă și rece. Se uită în dreapta, se uită în stânga, dar nu recunoscuse nimic din ceea ce până mai ieri fusese primăvară, vară și toamnă. Așa că vântul se crezu că este într-un loc străin și începu să se vaiete, să geamă, să alege, nebun, prin păduri, câmpii, orașe, îndoind totul în cale, spulberând zăpada, șuierând prin hornuri, zgâlțâind ușile și ferestrele, chemând cu glas tânguitor florile frumoase, frunzele verzi, păsărelele voioase, apele argintii, seninul cerului albastru, razele calde de soare și toate celelalte podoabe ale timpului frumos.

Și umblă vântul așa, până ce, într-o zi, dădu de o fată minunată, cu rochia de ghiocei, cu părul din raze de soare, cu ochi albaștri ca cerul de mai. Vântul o recunoscuse, era Primăvara. Și, luând-o cu el, se întoarseră împreună în locurile părăsite. De bucurie, vântul deveni iar blând, mângâietor, ca un copilaș, și prinse a sufla iar cu drag deasupra bătrânului pământ.

CIOBANUL DIN LUNĂ

A fost odată, în vremurile de demult, un boier bogat. Le mersese vestea bogățiilor sale peste nouă țări și nouă mări, căci adunase pe moșiile sale toate avuțiile pământului. Avea un palat cu ziduri numai și numai de aur și cu trepte de nestemate, care luminau atât de tare de prefăceau noaptea în zi cale de trei poște. Darămite alte bogății? Avea păduri dese și răcoroase, fânețe întinse de nu le cuprindea gândul omului și pe ele pășteau turme nenumărate. Și era bun la suflet boierul, bun ca pâinea albă, căci miluia pe tot săracul, sătura pe tot flămândul și pe tot lipsitul îl făcea cu casă și masă.

La acest boier veni într-o zi un românaș ca să-i ceară vreun loc de slujit. Boierul, cum l-a văzut, i-a plăcut de el și l-a dăruit cu prisosință, căci era chipeș și voinic flăcăul. I-a dat un petec de pământ pe un deal și o turmă de mioare, ca să aibă cu ce-și îndulci traiul și din ce-și mânca mălaiul.

Flăcăul i-a mulțumit, și-a luat turma și doi câini și a plecat spre moșioara sa. Aici își clădi o colibă, ca să aibă unde să se adăpostească de vânt și de ploi, înjghebă un ocol, împrejmuiindu-l cu un gard de nuiele, pentru înnoptatul mioarelor.

Peste zi el era tot trist și nu vorbea cu nimeni și numai seara își vărsa focul inimii, doinind din fluierașul său de os. Când începea să cânte, mioarele toate se adunau și ascultau, cu ochii holbați la ciobănaș. Cică așa duios doinea el din fluierul său, încât și vânturile își opreau mersul, și râulețul din apropiere își ținea apele-n loc ca să asculte. Cântul lui atât era de ademenitor, încât chiar și oile de la vecini să adunau la stâna lui și nu mai voiau să plece acasă. De aceea începură ceilalți ciobani să se uite cam chiorăș la el și să-l dușmănească; ba unii dintre ei îl amenințară că-l vor pârî la boier, dacă le mai ademenește oile. Bietul cioban vedea că-i vinovat, dar nu se putea ține ca să nu doinească, căci fluierul era singura-i mângâiere.

Atunci ciobanii vecini, pizmași cum erau pe cel cu fluierul, merșeră la boier și se plânseră că le fură oile. Boierul se amărî în suflet când auzi că ciobanul îi răsplătește astfel fapta lui miloasă, și îl chemă la palat.

Când sosi acesta, boierul încruntă sprâncenele și îi grăi astfel:

– Ei bine, omule, nu ți-e frică de Dumnezeu să te lăcomești la averea altora, când ai oile tale și destul pământ pe care pot să pască iarbă bună?

Ciobanul căzu atunci la picioarele lui și, plângând, îi zise:

– Așa e, Măria Ta, am greșit, dar nu cu voie, căci nu eu fur oile, ci ele vin la mine! E un blestem pe capul meu, de care nu mă pot dezlega.

Auzind boierul aste cuvinte, i se făcu milă și, cu toată supărarea sa, îi zise în dreptatea lui nemărginită:

– Eu văd bine că aici e ceva necurat la mijloc. Povestește-mi totul, de-a fir a păr.

Atunci ciobanul, zvântându-și lacrimile, zise:

– Când am venit în vara asta la mata, n-am venit de flori de măr. Avea doar și ținutul meu pământ destul de mănos, și cu tinerețile mele aș fi putut să-mi câștig și acolo pâinișoara de azi pe mâine. Dar nu m-au mai răbdat locurile acelea nicio clipă și atunci am fugit departe, departe de ele, până la curtea Măriei Tale! Așa mi-a fost scris să cunosc eu necazul cel mai mare din lume și de aceea trebuie să sufăr și azi.

Ascultă-mă, Măria Ta, căci vorbele mele nu sunt numai niște vorbe goale, ci sunt povestea amarului meu. Am avut și eu odată parte ca să cunosc fericirea pe pământ, îndrăgostindu-mă de o fată cum n-a mai fost pe lume. Un an de zile am trăit amândoi zile de miere, când, deodată, ni s-a întunecat norocul, căci în orbirea noastră uitaserăm să-L slăvim pe Dumnezeu, de la care ne-a venit tot binele. Și atunci El, mâniindu-se pe noi, a trimis din senin o boală peste iubita mea, care, în trei zile, a stins-o. Când era pe